

Lojze Kozar ml.

Panonski cvetovi za Marijo

Ob stoletnici združitve prekmurskih Slovencev
z matičnim narodom

SŠK-SKU

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —
CELJE - LJUBLJANA

VSEBINA

Panonskim cvetovom na pot	7
Prvi cvet: Dežela ob rekah	9
Drugi cvet: Sveta Ciril in Metod	11
Tretji cvet: Marija s plaščem	13
Četrty cvet: Marijine pesmi	15
Peti cvet: Zlati očenaš	17
Šesti cvet: Klic v času suše	19
Sedmi cvet: Podoba z neba	21
Osmi cvet: Mikloš Küzmič	23
Deveti cvet: Prvi molitvenik	25
Deseti cvet: Ljudska pesem Marija in romarice	27
Enajsti cvet: Jožef Košič	29
Dvanajsti cvet: Ljudska pesem Marija in fantič	31
Trinajsti cvet: Dr. Franc Ivanocy	33
Štirinajsti cvet: Rože živega rožnega venca	35
Petnajsti cvet: Jožef Klekl	37
Šestnajsti cvet: Marijin list	39
Sedemnajsti cvet: Jožef Sakovič	41
Osemnajsti cvet: Romanja	43
Devetnajsti cvet: Združena Slovenija	45
Dvajseti cvet: Marija v trnju	47
Enaindvajseti cvet: Božji služabnik Danijel Halas	49
Dvaindvajseti cvet: Tišinska cerkev	51
Triindvajseti cvet: Markovci	53
Štiriindvajseti cvet: Duhovni poklici	55
Petindvajseti cvet: Dr. Jožef Smej	57

Šestindvajseti cvet: Stopinje	59
Sedemindvajseti cvet: Poti k Bogu	61
Osemindvajseti cvet: Škofija Murska Sobota	63
Devetindvajseti cvet: Božji služabnik Alojzij Kozar	65
Trideseti cvet: Redovnice	67
Enaintrideseti cvet: Ti in jaz	69
Skupaj čez zlati most	71
Litanije Matere Božje	73

Opomba za bralca: v oglatih oklepajih so besedila, namenjena dodatnemu pojasnilu glede izgovorjave in pomena narečnih besed.

PANONSKIM CVETOVOM NA POT

V pripravi na obhajanje stoletnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom se je porodila ideja, da bi o tej temi spregovorile tudi šmarnice. Tako so nastali *Panonski cvetovi za Marijo*, zgodbe ali razmišljanja o zgodovinskem dogajanju in ljudeh, ki so pripomogli k združitvi, ter pripovedi o sadovih združitve, ki se kažejo tudi v ljudeh in dogodkih.

Za združitev in sadove, ki jih danes uživamo, so zaslužni številni ljudje, znani in neznani. Nekateri so v šmarnicah posebej predstavljeni, drugi samo posredno. Prav je, da poznamo svoje korenine, da nekoliko več vemo o ljudeh, ki so nam tlakovali pot. Tako tudi bolje razumemo sedanost in usmerjamo svoje korake v pravo smer.

Čeprav so za združitev zaslužni ljudje, predvsem katoliški duhovniki in drugi verniki, nam šmarnice želijo pokazati ozadje, pravo moč, ki je pripeljala do združitve razdeljenega naroda. Skozi *Panonske cvetove za Marijo* sije luč od zgoraj. Jezus je varoval in krepil ljudi, ki so verovali vanj, da so skozi stoletja ohranjali vero in kulturo. On je vodil tiste, ki so pred sto leti odločali o usodi Slovencev na levem bregu Mure. Nebeška Mati je izprosila milost, da že sto let živimo kot ena družina. Slovenci v Prekmurju in matični domovini smo navzven res ena družina, nismo pa še ena družina po srcu. Marsikaj nas deli in ločuje. Naj bo obhajanje stoletnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom priložnost zame in zate, da bo družina Slovencev bolj enotna in prežeta z lučjo od zgoraj. K temu naj pripomorejo tudi *Panonski cvetovi za Marijo*.

Prvi cvet
DEŽELA OB REKAH

Legende opisujejo, kako je Marija potovala po slovenski zemlji, kako je doživljala žalost in bolečino, pa tudi veselje in srečo. Pripovedujejo, kako je Marija prosila pomoči, kako je vabila in opominjala ljudi, kako je zaradi trdosrčnosti ljudi zapuščala posamezne kraje. Iz teh legend odseva resnično življenje naših prednikov, ki so Marijo spoštovali, jo častili, se ji priporočali in po njej prihajali k Jezusu.

Po vsej naši domovini, od panonskih ravnin do Jadranskega morja, so posejani spomini na Marijino navzočnost med nami, na njeno nenehno potovanje, ko prihaja k nam, ko nas vabi k Jezusu. Mnoge cerkve, kapele, znamenja, pa slike in kipi po naših domovih pričajo o veri naših prednikov in nas, ki se danes zbiramo po teh svetiščih, ki pred Marjinimi podobami molimo in se spominjamo nebeške Matere.

O Mariji pa ne govorijo samo cerkve, kapele in znamenja. O Mariji govorijo imena, ki jih nosijo mnoga dekleta in žene: Marija, Mara, Marička, Mirjam, Mija, Marja ... O Mariji govorijo imena krajev, ki so poimenovani po njej: Marija Gradec, Marija na Zilji, Šmarje, Šmarna gora ... O Mariji govori tudi narava, predvsem rože, ki so jim ljudje v preteklosti nadeli imena po nebeški Materi: šmarnice, Marijine solze, Marijini laski, Marijin šlar, Marijino srce, Marijine srajčke, Marijin list ...

Dolga in pestra je naša zgodovina ob Muri, Dravi, Savi in Soči ter drugih rekah in potokih. Slovenci smo doživljali tako težke čase kot tudi pomembne ali kar veličastne trenutke. Eden takih se je zgodil pred sto leti, ko so bili prekmurski Slovenci združeni z matičnim narodom. Ko letos vsi Slovenci slavimo to obletnico, ker smo z dogodkom pred sto leti vsi pridobili, se s hvaležnostjo spominjamo vseh, ki so v preteklosti ohranjali vero v Boga in

zaupanje v Marijino priprošnjo. Obenem si prizadevamo, da bi ohranili dar vere in ga predajali novim rodovom. Svoje prizadevanje polagamo pred Marijo, da nam izprosi Božji blagoslov. Njej v čast želimo zbirati cvetove tudi v letošnjih šmarnicah.

V maju so poti ob Muri in tudi drugod okrašene s cvetjem. Sprehodili se bomo po teh poteh in zbirali cvetove za Marijo. Spoznavali bomo, da so tudi v deželi ob Muri vzklili in zacveteli mnogi cvetovi. To so panonski cvetovi za Marijo. To so cvetovi, ki so zaljšali Marijin oltar, ki so zbirali ljudi ob Mariji, ki so v njih krepili zavest, da so Marijini otroci. *Panonski cvetovi za Marijo* v nas krepijo hvaležnost za Božje darove, med katerimi je Marija prva in največja. *Panonski cvetovi za Marijo* nas vodijo k Jezusu, da bi ohranjali dar katoliške vere, da bi tudi prihodnji rodovi Slovencev poklekali pred Bogom in se priklanjali pred Božjo in našo nebeško Materjo Marijo.

Prošnja: Gospod, na priprošnjo Matere Marije nam podeli milost vere, da bomo kot ena družina gradili svetlo prihodnost.

Štirinajsti cvet
ROŽE ŽIVEGA ROŽNEGA VENCA

Potujem. Potujem skozi čas. Potujem po slovenskih krajih, predvsem med Muro in Rabo. Potujem od človeka do človeka. Potujem, gledam in poslušam. In se veselim lepega, dobrega. Nabiram panonske cvetove, ki so na gosto posejani po naših krajih, ki me bogatijo, ki me spodbujajo k dobremu, k prizadevanju za svetost. Da slavim Boga. Da poklekam pred našim Odrešenikom Jezusom Kristusom. Da častim Mater Marijo, najlepši cvet ne le panonskih dežel, temveč vsega stvarstva.

Po zaslugi številnih oznanjevalcev, duhovnikov, so med nami zacveteli posebni cvetovi, ki se imenujejo rože živega rožnega venca.

Te rože rastejo v šopih ali vencih. Po petnajst jih cveti skupaj. Prve take rože so zacvetele v župniji Tišina. Njihovo rast je spodbudil župnik in dekan dr. Franc Ivanocy [Ivanóci]. Svoj delež skrbi je dodal dr. Mirko Lenaršič z zapisano besedo, s premišljevanjem ob skrivnostih rožnega venca. K razcvetu je pripomogel Jožef Klekl starejši s številnimi zapisi o Mariji in molitvi rožnega venca. Svoj delež so dodali župniki, ki so v svojih župnijah spodbujali molivke in molivce in jih povezovali med seboj.

Tudi sam rastem v šopu rož, v katerem nas je petnajst. Vsak živi svoje življenje, opravlja svoje vsakdanje delo. Povezuje pa nas Marija, saj se vsak od nas vsak dan ustavi ob njej in zmoli desetko rožnega venca. Nekateri zmolijo takoj zjutraj, drugi med potjo na delo ali kam drugam, ko kličejo blagoslov na svoje delo in na ljudi, ki jih srečujejo. Nekateri molijo zvečer, ko Jezusu in Mariji izročajo svoj dan.

Vsak moli svojo skrivnost rožnega venca, tako vsi skupaj zmolimo cel rožni venec. Skupaj smo celota, družina, šopek cvetov za Marijo.

Za lepšo molitev nam je Jožef Klekl starejši priskrbel knjižico *Bratovščina živega rožnega venca* in podobice, na katerih so predstavljene posamezne skrivnosti. Molitev rožnega venca tako združujem s premišljevanjem Svetega pisma in spodbudo za življenje. Člani posamezne rože se večkrat srečamo. Za to poskrbi voditelj rože, ki nas tudi sicer vabi in spodbuja k molitvi in lepemu življenju. Vsaj enkrat letno si zamenjamo podobice, da potem vsak moli novo skrivnost.

Tako potujem z Jezusom in Marijo. Potujem v skupnosti kot član žive skupine v župniji. Potujem kot župnikov sodelavec.

Rože živega rožnega venca delujejo skoraj v vsaki župniji. Pod budnim očesom dušnih pastirjev jih vodijo verniki sami. Ob smrti člana se zberejo k molitvi za pokoj njegove duše, darujejo za sveto mašo in ga skupaj z drugimi pospremijo k večnemu počitku. Voditelji in voditeljice rož poiščejo tudi naslednika, da je roža spet popolna.

V nekaterih župnijah se bo število rož dvignilo tudi do sto, kar pomeni tisoč petsto molivcev in molivk. Zanje bodo tudi v prihodnosti skrbeli duhovniki, ki bodo pripravili nove podobice z razmišljanji in spodbudami. Taka razmišljanja bo zapisal tudi odranski župnik Alojzij Kozar, take podobice bo tudi v 21. stoletju izdala Škofija Murska Sobota. In rože se bodo iz petnajstih članov razširile na dvajset članov. Duhovniki bodo tudi takrat zbirali člane rož na župnijskih srečanjih in na vsakoletnem škofijskem srečanju.

Molim dan za dnem in tako postajam skupaj z drugimi člani rože živega rožnega venca živi cvet za Marijo.

Prošnja: Gospod, na priprošnjo Matere Marije pomnoži število molivcev in tudi nam pomagaj, da bomo z molitvijo rožnega venca postajali živi cvet našega naroda.